

Återrapportering av regeringsuppdrag 2012 avseende förtydligande av deskriptorer och beskrivning av skillnader mellan nivåer i förslaget till ett svenskt ramverk för kvalifikationer - NQF

Introduktion

Myndigheten för yrkeshögskolan redogör för utgångspunkterna för det förslag till en nationell referensram för kvalifikationer (U2011/3584/GV) som redovisades till regeringen i oktober 2010. Utgångspunkterna har varit Europaparlamentet och rådets rekommendation för ett europeiskt kvalifikationsramverk, EQF och det referensarbete som föregick förslaget till en svensk referensram för kvalifikationer, NQF.

En översikt om olika kunskapsmodeller och kunskapsformer samt ett förtydligande av progressionen i det föreslagna ramverket redovisas.

En språklig analys av ramverkets åtta nivåer och en jämförelse mellan EQF och NQF ingår också i denna rapport.

Innehåll

1	Uppdraget	3
2	Bakgrund	3
2.1	Regeringsuppdraget.....	3
2.2	Europaparlamentets och rådets rekommendation	3
2.3	Referensarbete kring regeringsuppdraget (U2009/7339/SV)	4
2.5	Det svenska ramverkets krav på deskriptorerna	4
3	Kunskaper, färdigheter och kompetens.....	5
3.1	Progression	5
4	Språklig analys av nivåbeskrivningarna	7
4.1	Deskriptorerna	7
4.2	NQF nivå 1 jämfört med EQF nivå 1	8
4.3	NQF nivå 2 jämfört med EQF nivå 2	9
4.4	NQF nivå 3 jämfört med EQF nivå 3.....	10
4.5	NQF nivå 4 jämfört med EQF nivå 4	11
4.6	NQF nivå 5 jämfört med EQF nivå 5	12
4.7	Nivåerna 6, 7 och 8	13
4.8	NQF nivå 6 jämfört med EQF nivå 6	13
4.9	NQF nivå 7 jämfört med EQF nivå 7	14
4.10	NQF nivå 8 jämfört med EQF nivå 8	15

1 Uppdraget

I regeringens ändringsbeslut 2012-06-14 för Myndigheten för yrkeshögskolans regleringsbrev för budgetåret 2012 avseende Nationellt ramverk för kvalifikationer (NQF) fick myndigheten följande uppdrag:

”Myndigheten ska utifrån tidigare redovisat förslag till en nationell referensram för kvalifikationer (U2011/3584/GV) inkomma med ett kompletterande underlag som förtydligar innebörden av de föreslagna beskrivningarna av vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för att bli inplacerad på nivå 1-8 i referensramen samt de avgörande skillnaderna mellan nivåerna. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 28 september 2012.”

2 Bakgrund

Utgångspunkten för Myndigheten för yrkeshögskolans förslag till en nationell referensram för kvalifikationer (U2011/3584/GV) och de begrepp som ingår i det föreslagna ramverket, är regeringsuppdraget (U2009/7339/SV), Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (2008/C 111/01) samt det referensarbete som låg bakom myndighetens förslag till ramverk.

2.1 Regeringsuppdraget

Regeringen gav i december 2009 Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att med utgångspunkt i Europaparlamentets och rådets rekommendation om den europeiska referensramen för kvalifikationer inom det livslånga lärandet, EQF, ta fram förslag till deskriptorer för en nationell referensram. Regeringen angav att deskriptorerna skulle utformas så att de täcker och kan tillämpas inom alla delar av det offentliga utbildningssystemet och medger möjlighet för aktörer utanför det offentliga utbildningssystemet att koppla sina kvalifikationer till referensramen.

De begrepp som myndigheten valt att använda i ramverk ska vara gångbara både för det offentliga utbildningssystemet och för aktörer utanför det offentliga utbildningssystemet. Det är pragmatiska begrepp och gör inte anspråk på att ersätta exempelvis de begrepp som finns i den obligatoriska skolans och gymnasieskolans läroplaner.

2.2 Europaparlamentets och rådets rekommendation

I rekommendationen framgår tydligt att EQF ska stimulera det livslånga lärandet och skapa broar mellan olika utbildningsformer.

Ur rekommendationens punkt 1:

”Utveckling och erkännande av medborgarnas kunskaper, färdigheter och kompetens är avgörande för den individuella utvecklingen, konkurrenskraften, sysselsättningen och den sociala sammanhållningen inom gemenskapen. Detta slag av utveckling och erkännande bör underlätta den gränsöverskridande rörligheten för arbetstagare och studerande och bör bidra till att kraven på utbud och efterfrågan på den europeiska arbetsmarknaden tillgodoses.”

Ur rekommendationens punkt 12:

”Målet med denna rekommendation är att införa en gemensam referensram som bör fungera som ett översättningsverktyg mellan olika kvalifikationssystem och deras nivåer, för all slags utbildning.....Varje kvalifikationsnivå bör i princip kunna uppnås genom olika utbildnings- och karriärvägar.....Tydliga kvalitetssäkringsprinciper och informationsutbyte bör stödja dess genomförande genom att bidra till att skapa ömsesidigt förtroende.”

Rekommendationens punkt 13:

”Denna rekommendation bör bidra till att modernisera utbildningssystemen, stärka kopplingarna mellan allmän och yrkesinriktad utbildning och arbetsliv och bygga broar mellan formellt, icke-formellt och informellt lärande, samt leda till validering av erfarenhetsbaserat lärande.”

Rekommendationen anger att all form av lärande bör synliggöras i ramverket. Begreppen har därför anpassats så att det formella, icke-formella och informella lärandet kan inkluderas i ramverket.

2.3 Referensarbete kring regeringsuppdraget (U2009/7339/SV)

Myndigheten för yrkeshögskolans förslag till det svenska kvalifikationsramverket har diskuterats och remissbehandlats av och med ett stort antal intressenter i olika arbetsgrupper, på konferenser och i två olika remissomgångar. De begrepp och de kvalitativa skillnader som finns mellan ramverkens åtta nivåer bedöms av myndigheten ha en sådan förankring bland intressenterna att det nu bör kunna fastställas av regeringen. Ramverket kommer dock att fortlöpande behöva uppdateras och förändras då både arbetslivets och utbildningssystemets kvalifikationen ständigt utvecklas och förändras.

2.4 Utgångspunkter

Sverige har valt att lägga den nationella ramen så nära den europeiska som möjligt samt ge den samma grundläggande struktur. Detta innebär att den svenska nationella referensramen har åtta nivåer och att de kategorier som kvalifikationerna inordnas i är kunskaper, färdigheter och kompetens. Ramverkets kategorier och bedömningsuttryck har getts en generell utformning för att tillåta inplaceringen av dokumenterade tidigare vunna erfarenheter/kunskaper, t.ex. olika examina. Ramverket är utformat så att det medger anpassning till de förändringar som hela tiden försiggår i utbildning och arbetsliv.

Det överordnade begreppet i den nationella liksom i den europeiska referensramen för kompetens, learning outcomes, läranderesultat, definieras som det en individ vet, förstår och kan när en lärandeprocess är avslutad. I referensramen uttrycks läranderesultat som kunskaper, färdigheter och kompetens. Den nationella referensramen för kvalifikationer ska spegla såväl kvalifikationer som förvärvats inom det formella systemet som lärande utanför det formella utbildningssystemet – i icke-formella och informella strukturer som t ex företag, organisationer och lärande i andra situationer och sammanhang. Kvalifikationerna ska bedömas utifrån sina kvaliteter, inte utifrån var eller hur de är förvärvade. Detta är en central princip.

2.5 Det svenska ramverkets krav på deskriptorerna

Principen om Best Fit ska ses i relation till begreppet Full Fit. Full Fit innebär att, läranderesultat, ska stämma helt med kvalifikationens deskriptorer (kunskaper, färdigheter och kompetens) på en bestämd nivå. Om Full Fit inte föreligger ska en helhetsbedömning av kvalifikationens deskriptorer göras så att den nivå som bäst motsvarar de sammanvägda deskriptorerna väljs – Best Fit.

I den svenska NQF har principen Best Fit varit gällande för alla kvalifikationers inplacering på alla åtta nivåer.

3 Kunskaper, färdigheter och kompetens

Begreppen kunskap, färdighet och kompetens är inte några entydiga, absoluta begrepp. I arbetet med gymnasiereformen, GY 2011, tog Skolverket fram en översikt om olika kunskapsmodeller och kunskapsformer som Sverige i läroplaner och olika internationella rekommendationer ställt sig bakom.

Kunskapsmodeller	Kunskapsformer				
<i>Läroplanens fyra F</i>	Fakta	Förståelse	Färdighet	Förtrogenhet	
<i>Aristoteles</i>	Vetande		Kunnande	Klokskap	
<i>EU:s nyckelkompetenser</i>	Kunskaper		Färdigheter	Attityder	
<i>EQF</i>	Kunskaper		Färdigheter	Kompetens	
<i>OECD</i>	Kunskaper		Kognitiva färdigheter	Praktiska färdigheter	Attityder, känslor, Värden och etik Motivation
<i>Bolognamodellen</i>	Kunskap och förståelse		Färdighet och förmåga		Värderingsförmåga och förhållningssätt

Av tabellen framgår att gymnasieskolans läroplan med de fyra F och andra kunskapsmodeller som Aristoteles, EU:s nyckelkompetenser, EQF, OECD och Bolognamodellen alla strävar efter att uttrycka en vidgad kunskapssyn. Det finns ingen avgörande motsättning mellan läroplanens kunskapssyn, Aristoteles och kunskapssyner som baseras på kompetenstänkandet (EU:s nyckelkompetenser, EQF, OECD och Bolognamodellen). Det som skiljer de olika modellerna åt är de begrepp som används för att uttrycka olika kunskapsformer.

Myndigheten vill betona att EQF/NQF är ett ramverk på systemnivå för att beskriva *resultat av lärande* som exempelvis examensbevis, certifikat eller andra olika typer av utbildningsbevis. EQF/NQF är *inte* ett system som inplacerar enskilda individers kunskaper, färdigheter och kompetens. EQF/NQF ska ses som ett pragmatiskt verktyg och inte som ett vetenskapligt dokument som ersätter det offentliga utbildningssystemets styrdokument. Varje nivå's deskriptorer ska vara likvärdiga. Nivåerna ska ha en ackumulerad effekt vilket innebär att kvalifikationen för respektive nivå ingår i nästkommande nivå. Deskriptorerna ska kunna läsas var för sig men ändå ses som en helhet som tillsammans beskriver resultatet av lärandet på respektive nivå.

3.1 Progression

Deskriptorerna under kategorierna kunskaper, färdigheter och kompetens ska visa på grundläggande kvaliteter som i progression blir breddade och alltmer fördjupade. De ska leda såväl till större ansvarstagande som till en ökad förmåga att agera med självständighet och med ett ökat utvecklingsansvar för eget och andras arbete och lärande.

De kvalifikationer som beskrivs i nivåerna 1-3 kan sammanfattas med begrepp som grundläggande kunskaper och färdigheter med en tilltagande breddning och fördjupning och i deskriptorn kompetens med ökande förmåga till självständighet, ansvarstagande och värdering av egna och andras resultat. Nivåerna 4-6 kännetecknas av ytterligare fördjupning och specialisering, utvecklat kritiskt tänkande och förmåga att leda.

De kvalifikationer som beskrivs i nivåerna 7 och 8 kan närmast sammanfattas med begreppet spetskompetens. Sådana kvalifikationer kännetecknas av en mycket avancerad kunskap inom ett arbets- eller studieområde, en mycket högt utvecklad förmåga att utföra uppgifter och lösa problem av olika slag och i skiftande miljöer samt en mycket högt utvecklad förmåga att agera med ansvar och självständighet, fatta beslut, kommunicera och leda.

I nedanstående tabell exemplifieras progressionen i deskriptorn om kunskap.

Nivå	Kunskaper
1	Grundläggande allmänna kunskaper inom ett arbets- eller studieområde. Här menas, om man tar utbildningssystemet, kunskaper som krävs för att börja läsa, skriva och räkna. Sannolikt rör denna nivå bara utbildningssystemet inte arbetslivet. Med grundläggande kunskaper på nivå 1 menas de kunskaper som förväntas bli utvecklade de första tre åren i grundskolan men som också kan utvecklas i andra miljöer, t.ex. i vardagslivet.
2	Breddade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde. Nu kommer lärandet i kontakt med nya ämnen som exempelvis historia och samhällskunskap. Även denna nivå rör framför allt utbildningssystemet. Breddade ämneskunskaper förväntas bli utvecklade under mellanstadiet dvs. årskurserna 4-6.
3	Den nioåriga obligatoriska skolan förväntas ha gett sådana kunskaper som krävs för att utföra uppgifter inom ett arbets- eller studieområde. På denna nivå är deskriptorn så formulerad att även lärande som genomförs i arbetslivet kan inkluderas, och t. ex berättiga till ett certifikat på en för den specifika branschen basal nivå.
4	Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde. Denna nivå beskriver vilka kunskaper en godkänd gymnasieexamen förväntas ha gett, oavsett om det är en examen från ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program. Inom arbetslivet handlar det om kunskaper för en yrkesroll t.ex. elinstallatör eller tulltjänsteman. Här finns också möjlighet för arbetslivets kvalifikationer att ansluta sig, det kan t.ex. vara ett certifikat inom en bransch som ligger på en högre nivå än den basala.
5	Specialiserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde. På denna nivå ska lärandet ha gett spetskunskaper inom ett specifikt yrkesområde t.ex. en yrkeshögskoleexamen inom yrkeshögskolan, projektledare genom byggindustrins egen utbildningsväg, polishögskoleexamen, grundutbildning inom kustbevakningen eller inom kriminalvården. Certifikat eller diplom från arbetslivets lärande ska på denna nivå ge specialiserade kunskaper t.ex. certifikat för nätverkstekniker.
6	På denna nivå förväntas inplacerade examina ge avancerade kunskaper inom arbetsområdets eller studiernas huvudområde. Exempel på examina är kandidatexamen, högskoleingenjörsexamen, en kvalificerad yrkeshögskoleexamen När det gäller arbetslivet ska lärandet som ger ett certifikat eller diplom vara avancerat. Exempel på ett sådant certifikat kan vara arbetsledare med ansvar för stora projekt inom byggindustrin eller ett mästarbrev inom ett hantverksyrke.
7	Examina på nivå 7 ska ge mycket avancerade kunskaperna inom studie- eller arbetsområdet. Exempel på sådana examina är masters- och magisterexamen. När denna rapport författas har endast akademiska examina identifierats kunna nå dessa NQF-nivåer. Bedömningen är dock att när det svenska nationella ramverket är mer förankrat bland olika intressenter kommer även andra kvalifikationer än de akademiska, att kunna inplaceras på nivåerna 7 och eventuellt 8.
8	Den mest avancerade och systematiska kunskaperna inom ett arbets-, studie och forskningsområde. Detta är den högsta nivå av lärande som finns framför allt inom den akademiska forskningsvärlden, ett lärande som lett fram till en licentiat- eller doktorsexamen. Inom den avancerade tillverkningsindustrin (exempelvis bioteknik och IT) kan lärandet nå denna mest avancerade nivå.

4 Språklig analys av nivåbeskrivningarna

4.1 Deskriptorerna

I den svenska NQF har deskriptorerna beskrivits utifrån EQF men med utgångspunkt i den kontext som gäller för det svenska utbildningssystemet och arbetslivet.

Vid jämförelse av ramverkens nivåer och kvalifikationer kan, även om betoningar och begreppsanvändning kan skilja en del, en hög grad av samstämmighet konstateras.

NQF	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	erfarenhetsbaserade och/eller teoretiska	utföra uppgifter och lösa problem	förmåga att ta ansvar, att värdera och att agera självständigt och att samarbeta

EQF	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Inom ramen för den europeiska referensramen för kvalifikationer beskrivs kunskaper som teoretiska eller faktabaserade	Inom ramen för den europeiska referensramen för kvalifikationer beskrivs färdigheter som kognitiva (som inbegriper användning av logiskt, intuitivt och kreativt tänkande) och praktiska (som inbegriper manuell skicklighet och användningen av metoder, material, verktyg och redskap)	Inom ramen för den europeiska referensramen för kvalifikationer uttrycks kompetens i ansvar och självständighet

Kunskaper

Kunskaper kan erhållas och utvecklas antingen inom det formella utbildningssystemet i arbetslivet eller i andra sammanhang. Kunskaper är resultat av tillgodogörande av information genom lärande. Kunskaper utgörs av fakta, principer, teorier och praxis som är kopplade till ett arbets- eller studieområde. Kunskaper kan vara erfarenhetsbaserade och/eller teoretiska. De kan ha förvärvats utvecklade i praktiska situationer i vardagsliv och arbetsliv eller i olika studiesituationer.

Progression i ramverket. Med grundläggande allmänna kunskaper menas sådana kunskaper som täcker det första som behövs för att förstå enkla fakta och företeelser inom ett arbets- eller studieområde. Breddade och/eller fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde innebär att fler perspektiv och nya fakta tillförs. Specialiserade kunskaper är fördjupade, avgränsade kunskaper inom ett särskilt arbets- eller studieområde. Avancerade kunskaper är kunskaper som är mycket omfattande såväl vad gäller bredd som djup.

Färdigheter

Färdigheter handlar om att med de kunskaper som utvecklas för att utföra uppgifter och lösa problem. Det innebär förmåga att tillämpa kunskaper och beprövad erfarenhet för att lösa praktiska, teoretiska, abstrakta uppgifter och problem på olika sätt och med olika metoder. Färdigheter är förmåga för att utföra uppgifter och lösa problem. Färdigheterna beskrivs som kognitiva, som inbegriper användning av logiskt, intuitivt och kreativt tänkande och innovativa lösningar eller praktiska, som inbegriper manuell skicklighet och användningen av metoder, material, verktyg och redskap.

Progression i ramverket: Färdigheter utvecklas från det enkla och rutinmässiga till det mer sammansatta och komplexa. Förmåga att i allt högre utsträckning och omfattning kunna analysera och dra slutsatser ökar liksom förmåga att kunna kommunicera kunskaper och erfarenheter från det lokala sammanhanget till såväl nationella som internationella miljöer.

Kompetens

Inom svenskt arbetsliv och av andra olika intressenter har begreppet kompetens olika tyngdpunkter och varierande innebörder. I NQF betonas förmåga att ta ansvar, att värdera och att kunna agera såväl självständigt som i samarbete med andra. Begreppen ansvar, självständighet och samarbetsförmåga är centrala.

Progression i ramverket: När det gäller kompetens läggs stor vikt vid utveckling av förmågan att arbeta och studera självständigt men också att kunna samarbeta med andra och leda eget och andras arbete. Här innefattas att ta ökat ansvar för resultat av arbete/studier liksom för eget och andras lärande. Likaså betonas förmåga att i ökad utsträckning kritiskt kunna värdera information och resultat inom arbets-/studie-/forskningsområdet.

4.2 NQF nivå 1 jämfört med EQF nivå 1

NQF Nivå 1	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Kan visa: Grundläggande allmänna kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, förståelse för det väsentliga i enkla instruktioner och beskrivningar inom ett arbets- eller studieområde.	Kan: Utföra rutinmässiga uppgifter inom ett arbets- eller studieområde, följa enkla instruktioner och beskrivningar inom ett arbets- eller studieområde.	Kan: Under ledning utföra enkla uppgifter, samarbeta med andra under ledning.

EQF Nivå 1	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Grundläggande allmänna kunskaper	Grundläggande färdigheter för att utföra enkla uppgifter	Arbete eller studier under direkt övervakning i ett strukturerat sammanhang

Kunskaper

I nivå 1 finns en överensstämmelse mellan EQF och NQF i uttrycket "grundläggande allmänna kunskaper". I NQF görs ett tillägg i uttrycket "inom ett arbets- eller studieområde". NQF inkluderar i detta uttryck också att lärandesresultat på denna nivå kan uppstå utanför den formella skolan. I NQF finns ett ytterligare tillägg i en specificering av kunskapsbegreppet, som innebär en förståelse för "enkla instruktioner och beskrivningar inom ett arbets- eller studieområde".

Färdigheter

Uttrycket "grundläggande färdigheter" i EQF överensstämmer med uttrycket "rutinmässiga uppgifter" i NQF. Men även här gör NQF ett tillägg i att färdighet avser både studie- och arbetsområde. Färdigheten kan alltså även förvärfvas utanför det formella lärandet. Även för färdigheten görs i NQF ett förtydligande i uttrycket "följa enkla instruktioner och beskrivningar".

Kompetens

EQF väljer uttrycket "arbete eller studier under direkt övervakning i ett strukturerat sammanhang". NQF ersätter detta uttryck med "under ledning utföra enkla uppgifter". Kvalitetsnivån är densamma men i NQF betonas vikten av process och delaktighet. Det synsättet förstärks i uttrycket "samarbeta med andra under ledning".

4.3 NQF nivå 2 jämfört med EQF nivå 2

NQF Nivå 2	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Kan visa: Breddade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, kunskaper om hur fakta kan samlas, sammanställas och redovisas.	Kan: Tillämpa angivna regler, metoder och verktyg för att utföra tilldelade uppgifter, följa instruktioner och beskrivningar inom ett arbets- eller studieområde, söka och bearbeta fakta inom flera arbets- eller studieområden.	Kan: Utföra arbete eller studier med viss självständighet och ta ansvar för enklare uppgifter, samarbeta under ledning och medverka till gemensamma resultat, värdera hur de egna uppgifterna utförts.

EQF Nivå 2	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Grundläggande faktabaserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde	Grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som behövs för att använda relevant information till utförande av uppgifter och lösning av rutin- mässiga problem med hjälp av enkla regler och verktyg	Arbete eller studier under övervakning med viss självständighet

Kunskaper

I EQF finns en progression i uttrycket "grundläggande faktabaserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde." I NQF förtydligas denna progression i uttrycket "breddade kunskaper" och "hur fakta kan samlas, sammanställas och redovisas." NQF redovisar alltså både kunskaper om fakta och om hur de kan nås inom såväl ett studie- som arbetsområde.

Färdigheter

I EQF beskrivs kvalitetsnivån som "grundläggande kognitiva och praktiska färdigheter som behövs för att av rutinmässiga problem med hjälp av enkla regler och verktyg". I NQF beskrivs samma kvalitetsnivå mer preciserat i begrepp som "tillämpa...följa...söka...bearbeta... inom flera arbets- eller arbetsområden".

Kompetens

I EQF används uttrycket "arbete eller studier under övervakning". I NQF återkommer uttryck som indikerar en kvalitet som innebär att "ta ansvar för enklare uppgifter... samarbeta under ledning och medverka till... värdera hur de egna uppgifterna utförts". I NQF finns en stark betoning av begrepp som innebär ledning, ansvarstagande, delaktighet, värdering och samarbete.

4.4 NQF nivå 3 Jämfört med EQF nivå 3

NQF Nivå 3	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Kan visa:</p> <p>Kunskaper som krävs för att utföra uppgifter inom ett arbets- eller studieområde,</p> <p>kunskap om olika arbetssätt för att samla, systematisera och redovisa information.</p>	<p>Kan:</p> <p>Välja och använda information med hjälp av anvisade metoder, verktyg och material,</p> <p>utföra uppgifter såväl på egen hand som i grupp inom givna tidsramar,</p> <p>på egen hand söka och bearbeta information,</p> <p>kommunicera erfarenheter och kunskaper på det egna språket</p>	<p>Kan:</p> <p>Ta ansvar för sitt lärande och för att tilldelade uppgifter slutförs,</p> <p>värdera egna och gemensamma resultat,</p> <p>värdera information från olika källor</p>

EQF Nivå 3	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Kunskaper vad gäller fakta, principer, processer och allmänna begrepp inom ett arbets- eller studieområde</p>	<p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som behövs för att utföra uppgifter och lösa problem genom att välja ut och tillämpa grundläggande metoder, verktyg, material och information</p>	<p>Ta ansvaret för fullgörandet av arbets- eller studieuppgifter/ Anpassa det egna beteendet till omständigheterna vid problemlösning</p>

Kunskaper

På denna nivå sammanfaller beskrivningarna i EQF och NQF med förtydliganden i NQF i uttryck som "kunskap om olika arbetssätt för att samla, systematisera och redovisa information".

Färdigheter

I EQF och NQF används kvalitetsuttryck som utföra uppgifter.. lösa problem....välja ut och tillämpa. I NQF finns en ytterligare precision i uttrycket "utföra uppgifter såväl på egen hand som i grupp inom givna tidsramar, på egen hand söka och bearbeta information, kommunicera erfarenheter och kunskaper på det egna språket". Uttrycket indikerar vikten av eget ansvar, kommunikation etc.

Kompetens

Ansvaret för fullgörandet av arbets- eller studieuppgifter uttrycks på likartat sätt i EQF och NQF. I NQF finns en tydligare och bredare specifikation av kompetensen. Där betonas dessutom vikten av att "värdera egna och gemensamma resultat, värdera information från olika källor."

4.5 NQF nivå 4 jämfört med EQF nivå 4

NQF Nivå 4	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Kan visa:</p> <p>Fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde,</p> <p>kunskaper om modeller och metoder inom ett arbets- eller studieområde.</p>	<p>Kan:</p> <p>Välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller, material, verktyg och metoder inom ett arbets- eller studieområde,</p> <p>följa instruktioner och utföra definierade praktiska och teoretiska uppgifter inom givna tidsramar,</p> <p>kommunicera på minst ett främmande språk inom aktuellt arbets- eller studieområde.</p>	<p>Kan:</p> <p>Ta initiativ, reflektera, organisera och genomföra arbete och studier självständigt,</p> <p>självständigt behandla innehåll i ett arbets- eller studieområde som kan leda till vidare lärande och professionell utveckling,</p> <p>kritiskt värdera och förhålla sig självständig till valet av källor,</p> <p>värdera och dra slutsatser av egna och gemensamma resultat,</p> <p>ta ansvar i samarbete med andra och i begränsad utsträckning leda och utvärdera andras arbete</p>

EQF Nivå 4	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Faktabaserade och teoretiska kunskaper i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde</p>	<p>En rad kognitiva och praktiska färdigheter som behövs för lösningar på specifika problem inom ett arbets- eller studieområde</p>	<p>Utöva egenledning inom riktlinjerna för arbets- eller studiesammanhang som vanligtvis är förutsägbara men kan ändras.</p> <p>Övervaka andras rutinarbete, med visst ansvar för bedömning och förbättring av arbets- eller studie- verksamhet</p>

Kunskaper

EQF och NQF sammanfaller i beskrivningen av kvalitetsnivå av "faktabaserade och teoretiska kunskaper". EQF uttrycker kvaliteten "i breda sammanhang inom ett arbets- eller studieområde" medan NQF använder uttrycket "fördjupade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde". NQF använder dessutom uttrycket "kunskaper om modeller och metoder" för att tydliggöra att kvaliteten både handlar om fakta och metod.

Färdigheter

EQF har en allmän beskrivning i uttryck, som "en rad kognitiva och praktiska färdigheter som behövs för lösningar på specifika problem". I NQF uttrycks kvaliteten mer detaljerat som "välja och använda relevanta begrepp, teorier, modeller, material, verktyg och metoder... följa instruktioner och utföra definierade praktiska och teoretiska uppgifter inom givna tidsramar, kommunicera på minst ett främmande språk..." I NQF betonas starkare och tydligare än i EQF uttryck för ansvar, självständighet, initiativkraft och ledning.

Kompetens

I EQF betonas uttryck som "utöva egenledning inom riktlinjerna ...som vanligtvis är förutsägbara...övervaka andras rutinarbete, med visst ansvar för bedömning och förbättring". På samma kvalitetsnivå uttrycker NQF kompetensen med begrepp som "ta initiativ, reflektera, organisera och genomföra arbete och studier självständigt,....kritiskt värdera och förhålla sig självständig till valet av källor... dra slutsatser av egna och gemensamma resultat, ta ansvar i samarbete... i begränsad utsträckning leda och utvärdera andras arbete."

4.6 NQF nivå 5 jämfört med EQF nivå 5

NQF Nivå 5	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Kan visa: Specialiserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, kunskaper om och överblick över områden gränsande till det egna arbets- eller studieområdet, kunskaper om arbetsprocesser och kvalitetskriterier inom ett arbets- eller studieområde.	Kan: Planera, utföra samt identifiera resurser för att utföra specialiserade arbetsuppgifter, lösa sammansatta problem inom ett arbets- eller studieområde, kommunicera åtaganden och lösningar inom ett arbets- eller studieområde på minst ett främmande språk.	Kan: Självständigt behandla innehåll i ett arbets- eller studieområde som leder till vidare lärande och professionell utveckling, Leda och övervaka arbets- eller studieverksamhet samt slutföra förelagda projekt.

EQF Nivå 5	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Övergripande, specialiserade, faktabaserade och teoretiska kunskaper inom ett arbets- eller studieområde samt medvetenhet om denna kunskaps gränser	En övergripande skala kognitiva och praktiska färdigheter för att utarbeta kreativa lösningar på abstrakta problem	Utöva ledning och övervakning av arbets- eller studieverksamhet där det finns oförutsägbara förändringar Se över och utveckla egna och andras prestationer

Kunskaper

Det finns en tydlig koppling mellan ramverken. Både NQF och EQF använder begreppen specialiserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde.

I NQF anges kvaliteter som "kunskaper om och överblick över områden gränsande till det egna arbets- eller studieområdet" och i EQF betonas medvetenhet om kunskapernas gränser.

Färdigheter

I NQF uttrycks färdigheter som förmåga att "planera, utföra samt identifiera resurser för att utföra specialiserade arbetsuppgifter, lösa sammansatta problem inom ett arbets- eller studieområde". I EQF definieras färdigheter som "en övergripande skala kognitiva och praktiska färdigheter".

Kompetens

I NQF betonas förmåga att ta ansvar, att värdera och att agera självständigt och att samarbeta. Båda ramverken lyfter fram dessa kompetenser men på något olika sätt. I NQF beskrivs kompetens som att "självständigt behandla innehåll i ett arbets- eller studieområde som leder till vidare lärande och professionell utveckling, övervaka arbets- eller studieverksamhet samt slutföra förelagda projekt". I EQF beskrivs samma kompetens på som att "utöva ledning och övervakning av arbets- eller studieverksamhet, se över och utveckla egna och andras prestationer".

4.7 Nivåerna 6, 7 och 8

För de tre nivåerna 6-8 har utgångspunkterna varit dels examensbeskrivningarna för kandidat-magister- respektive licentiatexamina enligt Bologna processen, dels direktiven i regeringsuppdraget att ge möjligheter för arbetslivets kvalifikationer att anslutas till det nationella ramverket.

4.8 NQF nivå 6 jämfört med EQF nivå 6

NQF Nivå 6	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Kan visa: Avancerade kunskaper inom arbetsområdets eller studiernas huvudområde, insikt i områdets etablerade metoder för kunskapsutveckling, djup kunskap inom någon del av området samt orientering i områdets aktuella forsknings/utvecklingsfrågor	Kan: Identifiera, formulera, analysera och lösa problem samt utföra komplexa uppgifter, kommunicera åtaganden och lösningar inom arbets- eller studieområdet i såväl nationella som internationella sammanhang	Kan: Värdera information och metoder inom arbets- eller studieområdet med hänsyn till relevanta sociala, etiska och vetenskapliga aspekter, tillämpa specialiserad kunskap för utveckling inom arbets- eller studieområdet, ta ansvar för ledning av individers och grupper utveckling i arbetet

EQF Nivå 6	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	Avancerade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper kritisk förståelse för teorier och principer	Avancerade färdigheter i vilka man uppvisar skicklighet och innovation, och som behövs för att lösa komplicerade och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde	Hantera komplicerade tekniska eller yrkesrelaterade aktiviteter eller projekt, ta ansvar för beslutsfattande i oförutsägbara arbets- eller studiesituationer Ta ansvar för ledning av individers och grupper yrkesutveckling

Kunskaper

Båda ramverken definierar kunskap på denna nivå som avancerade inom arbetsområdets eller studiernas huvudområde. I NQF har kritisk förståelse för teorier och principer förtydligats till "insikt i områdets etablerade metoder för kunskapsutveckling, djup kunskap inom någon del av området samt orientering i områdets aktuella forsknings/utvecklingsfrågor".

Färdigheter

Kvalifikationen att kunna "identifiera, formulera, analysera och lösa problem samt utföra komplexa uppgifter" i NQF uttrycks i EQF som "avancerade färdigheter i vilka man uppvisar skicklighet och innovation, och som behövs för att lösa komplicerade och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde".

Kompetens

Ledningskompetensen uttrycks mycket lika i de båda ramverken. Det som i NQF uttrycks som att kunna "ta ansvar för ledning av individers och grupper utveckling i arbetet" formuleras i EQF som att "ta ansvar för ledning av individers och grupper yrkesutveckling".

4.9 NQF nivå 7 jämfört med EQF nivå 7

NQF Nivå 7	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Kan visa:</p> <p>Mycket avancerad kunskap inom ett arbets- eller studieområde,</p> <p>djup kunskap inom områdets forsknings- och utvecklingsmetoder,</p> <p>fördjupad insikt i områdets aktuella forsknings- och utvecklingsfrågor</p>	<p>Kan:</p> <p>Delta i forsknings-/utvecklingsarbete,</p> <p>identifiera och formulera frågeställningar,</p> <p>analysera, värdera och lösa avancerade och komplexa uppgifter,</p> <p>kommunicera forskningens/områdets kunskapsbas och slutsatser i såväl nationella som internationella sammanhang</p>	<p>Kan:</p> <p>Värdera ett arbets- eller studieområdes information, fakta och metoder med hänsyn till relevanta aspekter,</p> <p>identifiera behov av ytterligare kunskap,</p> <p>värdera ett områdes möjligheter och begränsningar,</p> <p>ta ansvar för och leda ett eget arbets- eller studieområde,</p> <p>ta ansvar för resultatet av eget forsknings-/utvecklingsarbete</p>

EQF Nivå 7	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Mycket specialiserade kunskaper, varav en del ligger i spetsen för kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, som grund för eget tänkande och/eller forskning</p> <p>Kritisk medvetenhet om kunskapsfrågor inom ett område och i beröringspunkterna mellan olika områden</p>	<p>Specialiserade färdigheter för problemlösning som behövs inom forskning eller innovation för att utveckla nya kunskaper och nya förfaranden och integrera kunskaper från olika områden.</p>	<p>Hantera och omvandla arbets- eller studiesituationer som är komplicerade, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt</p> <p>Ta ansvar för att bidra till yrkesrelaterade kunskaper och praxis och för att se över arbetslagens strategiska prestation</p>

Kunskaper

NQF:s definition av kunskap på denna nivå uttrycks som "mycket avancerade kunskaper... djup kunskap inom områdets forsknings- och utvecklingsmetoder". I EQF uttrycks samma kvalifikation som "mycket specialiserade kunskaper, varav en del ligger i spetsen för kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, som grund för eget tänkande och/eller forskning".

Färdigheter

I NQF anges färdigheter att "delta i forsknings-/utvecklingsarbete, identifiera och formulera frågeställningar, analysera, värdera och lösa avancerade och komplexa uppgifter vilket uttrycks i EQF formuleras som "specialiserade färdigheter för problemlösning som behövs inom forskning eller innovation för att utveckla nya kunskaper och nya förfaranden och integrera kunskaper från olika områden".

Kompetens

I EQF beskrivs kvalifikationer som att "hantera och omvandla arbets- eller studiesituationer som är komplicerade, oförutsägbara och kräver nya strategiska tillvägagångssätt". Motsvarande kvalifikationer i NQF uttrycks som att "värdera ett arbets- eller studieområdes information, fakta och metoder med hänsyn till relevanta aspekter, identifiera behov av ytterligare kunskap, värdera ett områdes möjligheter och begränsningar".

4.10 NQF nivå 8 jämfört med EQF nivå 8

NQF Nivå 8	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Kan visa:</p> <p>Den mest avancerade och systematiska kunskapen inom ett arbets-, studie och forskningsområde,</p> <p>aktuell specialiserad kunskap inom ett väl avgränsat delområde och överblick över angränsande områden,</p> <p>behärskande av metoder för kunskapsutveckling i allmänhet och med det specifika arbets-, studie- eller forskningsområdets metoder i synnerhet.</p>	<p>Kan:</p> <p>Analysera, syntetisera och kritiskt granska och bedöma komplexa företeelser,</p> <p>frågeställningar och situationer,</p> <p>planera och genomföra utvecklings- eller forsknings- arbete och andra kvalificerade uppgifter,</p> <p>kommunicera resultat av utveckling och forskning i såväl nationella som internationella sammanhang</p>	<p>Kan:</p> <p>Utvärdera arbets- eller studieområdets forsknings- eller utvecklingsarbete,</p> <p>skapa och välja egna forsknings/innovations/ utvecklingsuppgifter,</p> <p>värdera det kvalificerade utvecklingsarbetets eller vetenskapens möjligheter och begränsningar,</p> <p>ta ansvar för hur resultat av utveckling eller forskning används,</p> <p>ta ansvar för/leda professions- och verksamhetsutveckling</p>

EQF Nivå 8	Kunskaper	Färdigheter	Kompetens
	<p>Kunskaper på den mest avancerade nivån inom ett arbets- eller studieområde och i beröringspunkterna mellan olika områden</p>	<p>De mest avancerade och specialiserade färdigheter och metoder, inbegripet den syntes och bedömning som behövs för att lösa kritiska problem inom forskning eller innovation och utvidga och omdefiniera befintliga kunskaper eller yrkespraxis</p>	<p>Uppvisa betydlig auktoritet, innovation, självständighet, akademisk och yrkesrelaterad integritet och varaktigt engagemang för utveckling av nya idéer eller förfaranden i spetsen för arbets- eller studiesituationer, inbegripet forskning</p>

Kunskaper

De båda ramverken definierar kunskap på denna nivå på likartat sätt. I NQF uttrycks det som "den mest avancerade och systematiska kunskapen inom ett arbets-, studie och forskningsområde, aktuell specialistkunskap inom ett väl avgränsat delområde och överblick över angränsande områden" och i EQF som "kunskaper på den mest avancerade nivån inom ett arbets- eller studieområde och i beröringspunkterna mellan olika områden".

Färdigheter

I NQF uttrycks färdigheter som att kunna "analysera, syntetisera och kritiskt granska och bedöma komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, planera och genomföra utvecklings- eller forsknings- arbete och andra kvalificerade uppgifter". I EQF uttrycks färdigheter på samma nivå som "de mest avancerade och specialiserade färdigheter och metoder, inbegripet den syntes och bedömning som behövs för att lösa kritiska problem inom forskning eller innovation och utvidga och omdefiniera befintliga kunskaper eller yrkespraxis".

Kompetens

NQF lyfter fram kvalifikationer som att kunna "skapa och välja egna forsknings/innovations/ utvecklingsuppgifter värdera det kvalificerade utvecklingsarbetets eller vetenskapens möjligheter och begränsningar". I EQF betonas kvalifikationer som att kunna "uppvisa betydlig auktoritet, innovation, självständighet, akademisk och yrkesrelaterad integritet och varaktigt engagemang för utveckling av nya idéer eller förfaranden i spetsen för arbets- eller studiesituationer, inbegripet forskning".